

Nutildytos mūzos prabilis Vilniaus knygų mugėje **(0)**

Publikuota: **2020-02-20** Kategorija: **Kultūra**

N. Danienės archyvo nuotr. / Iš kairės: knygos dizainerė Sigutė Chlebinskaitė, leidybos vadovė prof. Aušra Martišiūtė-Linartienė. Sėdi – prof. Irena Veisaitė.. Šalia – Laima Vincė - rašytoja, vertėja, ir knygos sudarytojas – kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas.

LINA DŪDAITĖ - KRALIKIENĖ

Vasario 20 d. duris lankytojams atvėrė Vilniaus knygų mugė. Apie ją sakoma: jei lietuviškos knygos nėra šioje mugėje, knygos apskritai... nėra. Mugėje visu gražiu spindės jaunos, talentingos tragiško likimo poetės Matildos Olkinaitės žvaigždė. Penktadienį, vasario 21 d., 12 val. Knygų mugėje rengiamos poetei skirtos knygos „Matilda Olkinaitė. Atrakintas dienoraštis“, kurios sudarytojas – Kultūros ministras Mindaugas Kvietkauskas – sutiktuvės.

Matildos Olkinaitės atminimas tebeburia žmones

Išleisti Matildai Olkinaitei skirtą knygą buvo daugelio rokiškėnų, neabejingų šios jaunos poetės talentui, svajonė. Režisierė Neringa Danienė teigia, kad Matildos vardas tapo brangus ne tik saujelei entuziastų. Jis apie save telkė, būrė vis didesnę bendraminčių ratą. Spektaklis „Nutildytos mūzos“, repetuotas mažoje Bajorų salytėje, apkeliavo visą Lietuvą. Subtiliai, atvirai ir labai skaudžiai parodydamas Holokausto tragediją vienos šeimos, jos draugų, ir jos budelių akimis. O juk pradžioje net nedrąsu buvo svajoti, kad spektaklis sudomins ne tik mūsų krašto žmones.

O toliau įvykiai rutuliojosi sniego gniūžtės principu. Asociacijos „Rokiško teatras“ ir Krašto apsaugos savanorių pajėgų Vyčio apygardos 5-osios rinktinės 506-osios pėstininkų kuopos karių pastangomis buvo surasta apytikslė Olkinų ir Jofių šeimos kapo vieta Turdvario miške, prie senojo Panemunėlis-Rokiškis kelio. 2018 m. vasarą vykę neinvaziniai archeologiniai tyrimai pirminius duomenis patvirtino.

Teatralų pastangomis vos 2 km už Kavoliškio esančiame Turdvario miške 2017 m. vasarą padarytoje aikštelėje iškilo paminklinis akmuo. Jis nėra tiksliai toje vietoje, kur ilsisi Matildos Olkinaitės ir jos bei Jofių šeimų palaikai. Ta vieta tolokai miške, sunkiai prieinama. Rudenį Panemunėlio geležinkelio stotyje iškilo Vidmanto Zakarkos sukurtas kopolytstulpis vaistininko Olkino šeimai atminti.

Visgi didžiausia svajonė, pasak N. Danienės, buvo knyga. M. Olkinaitės gyvybė Turdvario miške užgėso besikaičiuojant vos 19-ąją vasarą. Tačiau liko jos rankraščiai, dienoraštis. Svajota, kad dienos šviesą išvys pats brangiausias kūrėjui dalykas – knyga. N. Danienė, žvelgdama atgal į kelerių metų darbą saugant ir viešinant M. Olkinaitės kūrybą, stebisi: net praėjus daugeliui metų po poetės mirties, jos vardas ir istorija buria draugėn daugybę skirtingų žmonių: nuo karių, aktorių iki... kultūros ministro.

Nepaliko likimo valiai

Jau 2017 m. vasarą, tvarkant aikštelę paminklui, asociacijos „Rokiško teatras“ aktoriai kalbėjo apie svajonę – knygą, skirtą M. Olkinaitėi, jos asmenybės, kūrybos analizei. Kaip sakė poetės atminimo įamžinimo entuziastė režisierė N. Danienė, tikėta, kad pavyks išleisti nors nedidelę knygą. Jos sudarytoju tapo M. Kvietkauskas. „Net tapęs kultūros ministru, jis nepaliko knygos likimo valiai. Jis pažadėjo baigti savąjį darbą“, – pasakojo pašnekovė.

O knyga gerokai viršijo net drąsiausius lūkesčius. Ji – įspūdingos apimties, viršijančios 300 psl. Joje gausu niekur neskelbtos archyvinės medžiagos, įžvalgų, atradimų. Į solidų veikalą surinkti Matildos Olkinaitės dienoraštis, eilėraščiai, nuotraukos, dokumentai, taip pat Mindaugo Kvietkausko, Laimos Vincės ir profesorės Irenos Veisaitės straipsniai. Netrukus knyga pasirodys ir anglų kalba.

Solidi leidėjų komanda

Apie išskirtinę knygos vertę liudija ir tai, kad jos dizainerė yra dizainerė Sigutė Chlebinskaitė, apdovanota prezidento medaliu „Už nuopelnus Lietuvai“. Kaip prasarė N. Danienė, ši knyga vertinga ne tik įspūdingu turiniu, bet ir vertingais, įdomiais dizaino sprendimais, leidžiančiais dar geriau pajusti M. Olkinaitės kūrybos dvasią. Leidybai vadovavo profesorė Aušra Martišiūtė-Linartienė, Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto direktorė.

Kaip sako N. Danienė, mažiausiai trečdaliui knygos lėšų suaukojo žmonės, neabejingi M. Olkinaitės talentui ir likimui. Knyga dienos šviesą išvydo Lietuvos ir užsienio žmonių ir organizacijų suaukotų lėšų; asociacijos „Rokiško teatras“ spektaklio „Nutildytos mūzos“ žiūrovų suaukotų lėšų; Rokiškio r. savivaldybės; Lietuvos Respublikos valstybės kanceliarijos bei Lietuvos istorijos ir tautosakos instituto paramos dėka. Visiems, pridėjusiems ranką ir širdį prie šios knygos gimimo, bus padėkota knygos pristatymo metu Vilniaus knygų mugėje vasario 21 d. 12 val. Jame dalyvaus asociacijos „Rokiško teatras“ žmonės, Panemunėlio teatralai, rajono savivaldybės atstovai. Į pristatymą kviečiami atvykti rokiškėnai, kraštiečiai ir visi, neabejingi M. Olkinaitės istorijai. Beje, apie šią poetę JAV jau renkama medžiaga filmui.